

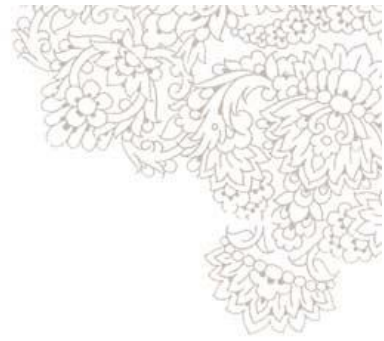

گزارش اقدامات زیربنایی در مدیریت منابع آب استان

دولت و ملت،
همدل و
همزبان

سال ۱۴۰۰

دولت تدبیر
و امید؛
دولتِ همدل
مردم

با توجه به اهمیت آب در کشور و بویژه در استان و بروز خشکسالی های اخیر و کاهش منابع آب، استفاده بهینه از آب امری مهم و ضروری می باشد.

کلید اقدامات موثر در کاهش مصرف آب و تلفات آن گامی مهم در حفاظت از این منابع ارزشمند به شمار می آید. این موضوع در دولت محترم تدبیر و امید به صورت ویژه مد نظر قرار گرفته است. در این گزارش به بخشی از اقدامات و پیشنهادات سازمان جهاد کشاورزی سیستان و بلوچستان در خصوص مدیریت بهره وری آب اشاره شده است.

تسطیح اراضی:

- انجام عملیات تسطیح اراضی در سطح ۲۳۰۰۰ هکتار
- مصرف آب به طور متوسط از ۹۰۰۰ متر مکعب در هکتار به ۷۵۰۰ متر مکعب کاهش می یابد.
- میزان آب صرفه جویی شده ۳۴/۵۰۰/۰۰۰ متر مکعب

برنامه پیشنهادی:

اجرای عملیات تسطیح در سطح ۶۰ هزار هکتار اراضی استان با کاهش مصرف ۹/۰۰۰/۰۰۰ متر مکعب

اجرای سیستم های نوین آبیاری:

- تجهیز ۲۴۰۰۰ هکتار از اراضی زراعی و باغی استان به سیستم های نوین آبیاری
- با اجرای این سیستمها مصرف آب از ۹۰۰۰ متر مکعب به ۵۰۰۰ متر مکعب کاهش می یابد.
- میزان آب صرفه جویی شده: ۹۶/۰۰۰/۰۰۰ متر مکعب

برنامه پیشنهادی:

توسعه سیستم های آبیاری تحت فشار تا یکصد هزار هکتار (مصوبه سفر دولت محترم)
و صرفه جویی در مصرف آب به میزان ۴۰۰/۰۰۰/۰۰۰ متر مکعب در سال

انتقال آب بالوله به مزارع:

- ◀ با اجرای روش انتقال آب بالوله تبخیر و نفوذ آب به خاک به کمتر از ۵ درصد می‌رسد.
- ◀ در وضع موجود به طور متوسط در مرکز و جنوب استان تلفات آب در مسیرهای انتقال و توزیع ۲۵ درصد و در شمال استان که علاوه بر تبخیر و جذب آب مانده داخل انهار از چالش‌های مهم است بالغ بر ۴۵ درصد می‌باشد.

اقدامات:

- ◀ اجرای ۷۲۰ کیلومتر انتقال آب بالوله به مزارع کشاورزی
- ◀ میزان آب صرفه جویی شده ۹/۰۰۰/۰۰۰ متر مکعب (کاهش تلفات آب در هر کیلومتر بسته به دبی انتقال سالیانه می‌باشد)

برنامه آینده:

- ◀ اجرای طرح انتقال آب بالوله در دشت سیستان (مصوبه سفر هیئت محترم دولت) به طول تقریبی ۹۴۰۰ کیلومتر به سطح خالص ۴۶۰۰۰ هکتار
- ◀ اجرای طرح انتقال آب بالوله از چاهها - قنات‌ها و چشمه‌ها به طول تقریبی ۲۳۰۰۰ کیلومتر

اقدامات شاخص سازمان جهاد کشاورزی استان جهت کاهش مصرف آب و افزایش بهره‌وری و عملکرد:

۱- تغییر الگوی کشت:

- ◀ اجرا و بهره‌برداری ۴۶۰۰ واحد گلخانه به مساحت ۲۵۰ هکتار
- ◀ افزایش عملکرد از ۲۵ تن به ۳۰-۲۵ تن در هکتار
- ◀ مصرف آب از ۱۷۰۰۰ متر مکعب به ۱۲۰۰۰ متر مکعب در هکتار
- ◀ میزان آب صرفه جویی شده ۱/۲۵۰/۰۰۰ متر مکعب

برنامه‌های آبی:

توسعه کشت‌های گلخانه‌ای استان در سند توسعه بخش کشاورزی به میزان ۷۰۰۰ هکتار می‌باشد.

۲- تولید نشاء در خزانه

تولید نشاء در خزانه به منظور جلوگیری از کشت مستقیم بذر در مزارع هدف از این برنامه علاوه بر حذف به طور متوسط دو تا چهار دوره آبیاری (بسته به نوع محصول) و صرفه جویی بیش از ۲۵ درصد در مصرف آب.

اقدامات:

- ◀ تولید نشاء محصولات سبزی و صیفی در خزانه برای سطح ۶۰۰۰ هکتار
- ◀ که علاوه بر صرفه جویی در مصرف آب موجب افزایش ضریب سبزی‌نگی و استقرار گیاه می‌شود.
- ◀ میزان آب صرفه جویی شده ۹/۰۰۰/۰۰۰ متر مکعب در سال

برنامه آبی:

توسعه تولید نشاء در خزانه علاوه بر محصولات سبزی و صیفی برای انواع نباتات علوفه‌ای به خصوص ذرت و ... تا سطح ۲۷۰۰۰ هکتار

۳- عملیات بهزاری در مزارع:

- ◀ کشاورزی حفاظتی
- ◀ تغذیه مناسب خاک، افزایش مواد آلی خاک، در واقع توسعه قدرت خاک برای حفظ آب
- ◀ استفاده از ارقام مقاوم به خشکی و شوری، اصلاح و احیاء باغات و آرایش کشت
- ◀ پوشش مالچی در محصولات صیفی (پوشش پلاستیک در جویاها با هدف کاهش جذب و تبخیر)
- ◀ توسعه کشت‌های تونلی با مصرف کاهش تبخیر و پیش رس کردن محصولات
- ◀ اجرای الگوی کشت از نباتات پرمصرف آب به نباتات کم مصرف آب
- ◀ برگشت ضایعات محصولات تولیدی بویژه سرشاخه‌های زاید نخیلات و موز به خاک به صورت کود آلی و ورمی کمپوست

اقدامات و برنامه های آموزشی و ترویجی

- ◀ اجرای طرح بلوک بندی کارشناسان مستقر در مراکز جهاد کشاورزی بخش ها و شهرستانها
- ◀ بکارگیری سالیانه بیشتر از ۷۰۰ نفر از فارغ التحصیلان کشاورزی در طرحهای زراعت، باغبانی، ترویج، آب و خاک، صنایع کشاورزی، حفظ نباتات، امور دام، شیلات، منابع طبیعی، بیمه کشاورزی
- ◀ فعالیت های رسانه ای شامل: برنامه های رادیویی، تلویزیونی، پیامک های ترویجی، بروشور، ماهنامه
- ◀ اجرای برنامه های تحقیقی و پژوهشی در زمینه انواع محصولات زراعی و باغی استان

پیشنهادهای:

- ◀ مرمت و بازسازی ۱۰۳۰ رشته قنات (میراث ارزشمند ملی) در سطح استان با اعتبار ۴۷۰ میلیارد ریال
- ◀ انجام عملیات آبخیزداری در محدوده مطالعه شده برای استحصال ۲۷۰ میلیون متر مکعب آب با اعتبار ۲۱۰۰ میلیارد ریال
- ◀ جلوگیری از توسعه سطح زیر کشت محصولات زراعی و باغی
- ◀ با رویکرد افزایش تولیدات محصولات پروتئینی به خصوص فعالیت های دامپروری با هدف افزایش بهره وری از منابع آب، افزایش تولید و اشتغال پایدار و تقویت بنیه اقتصادی بهره برداران
- ◀ اعمال مدیریت در بحث مصرف سوخت منطبق با میزان و نوع محصول و تولید
- ◀ ورود عاقلانه و همراه با مشارکت بهره برداران به دشت های بحرانی استان و جلب همکاری و همراهی آنان جهت تحقق اهداف کاهش برداشت از سفره ها